

LIDSKÉ DĚJINY

Dělení lidských dějin

Dějiny obecně můžeme rozdělit na několik období: pravěk, starověk, středověk, novověk a moderní dějiny.

DĚLENÍ LIDSKÝCH DĚJIN

PRAVĚK*

- nejstarší období lidských dějin
- dále se dělí na dobu kamennou (starší a mladší), bronzovou a železnou

• soška medvěda

• rytina v kosti

• oheň

4 Zamyslete se, podle čeho získala označení jednotlivá období pravěku. Své nápady srovnajte s řešením v Klíči.

STAROVĚK

- období vzniku prvních civilizací
- na našem území toto období neproběhlo (více viz str. 10–11)

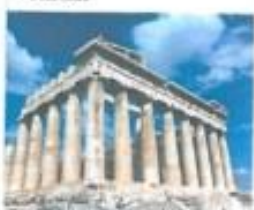
• pyramida

• písmo (klínové)

• chrám

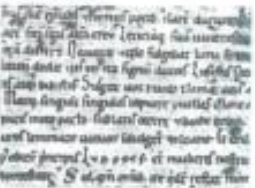
STŘEDOVĚK

- období utváření evropských států
- dále se dělí na raný, vrcholný a pozdní středověk

• hrad

• kronika

• odznak královské moci

4 Říkejte, zda jste navštívili některý středověký hrad. Zkuste ho popsat.

NOVOVĚK

- období pokroku a vynálezů
- dále se dělí na raný a vrcholný novověk

• dalekohled

• tištěná kniha

• parní stroj

5 V novověku se rozšiřovalo vzdělání. Co se asi museli žáci naučit nejdříve?

MODERNÍ DĚJINY

- období rozvoje vědy a techniky
- zahrnuje přibližně posledních sto let

• automobil – běžný dopravní prostředek

• fotografie a videa

• zkoumání vesmíru

5 Moderní dějiny můžeme zkoumat i na základě fotografií nebo videonahrávek z té doby.

Naše vlast se v průběhu mnoha staletí měnila a vyvíjela. Měnil se způsob života i uspořádání státu a společnosti. Všechny tyto události souhrnně označujeme jako naše dějiny. Věda, která se zabývá dějinami, se nazývá historie nebo dějepis. Lidské dějiny obecně můžeme rozdělit na pravěk, starověk, středověk, novověk a moderní dějiny.

1. Na základě čeho historie zkoumá dějiny?
2. Se kterým obdobím se pojí utváření evropských států?

2. ČAS A DĚJINY

Nakonec pak statečný hoch vyřídil vzkaz, že si Volavky přejí žít s Havrany v míru. V den po měsíčním úplňku se mají oba rody sejít, aby v přátelské shodě znova a natrvalo označily hranice svých území osekáním význačných stromů.

Eduard Štorch: Osada Havranů; upraveno

1. Podle jakého nebeského tělesa určili pravěcí lidé čas schůzky? **2.** Co mělo být na schůzce vyznačeno?

Podle opakujícího se dění v přírodě – zejména podle pohybu Slunce a Měsíce – začali lidé rozlišovat určité časové úseky jako **den, měsíc** nebo **rok**.

1 Zamyslete se, proč bylo pro naše prapředky užitečné, že se naučili předvídat, kdy přijde období chladu nebo sucha. Své nápady srovnajte s řešením v Kliči.

ČASOVÉ ÚSEKY PODLE OPAKUJÍCÍHO SE DĚNÍ V PŘÍRODĚ

den	měsíc	rok
		
• doba, během níž se vystřídá noc a den (jedno otočení Země kolem své osy)	• přibližně doba, během níž můžeme na noční obloze pozorovat všechny fáze Měsíce (Měsíc oběhne Zemí)	• doba, během níž se u nás postupně vystřídají všechna čtyři roční období (Země oběhne kolem Slunce)

2 Kolik má jeden den hodin? Kolik mají jednotlivé měsíce dnů? Kolik má rok měsíců?

V dějinách často potřebujeme označit i delší časové úseky jako století nebo tisíciletí.

DELŠÍ ČASOVÉ ÚSEKY ROZLIŠOVANÉ V DĚJINÁCH

století	tisíciletí
• trvá sto let; 1. století trvá od roku 1 do roku 100, 2. století trvá od roku 101 do roku 200, ...	• trvá tisíc let; 1. tisíciletí trvá od roku 1 do roku 1000, 2. tisíciletí trvá od roku 1001 do roku 2000, ...

3 Ve kterém roce jste se narodili vy a ve kterém vaši rodiče? Které století a které tisíciletí to je?

Kalendář

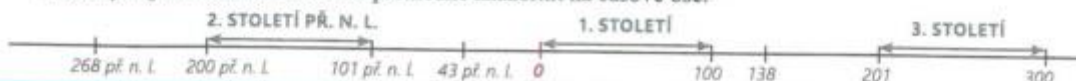
Na základě těchto časových úseků byl sestaven **kalendář**. V něm můžeme jednotlivým událostem přiřadit rok (letopočet) nebo i den určitého měsíce a roku (datum).

Kalendář, jímž se řídíme, se počítá **od narození Ježíše Krista**. Všechny události, které se staly před Ježíšovým narozením, označujeme „před Kristem“ – zkratkou „př. Kr.“ – nebo „před naším letopočtem“ – zkratkou „př. n. l.“.

- 2** Ježíš Kristus byl zakladatel křesťanství a v tomto náboženství je chápán jako Pán, Boží Syn a Spasitel světa.
- 3** Existují i jiné kalendáře, které se počítají od jiných událostí, např. židovský nebo islámský. Zjistěte, o které události se jedná.

Časová osa

Všechny dějinné události můžeme přehledně znázornit na časové ose.

Lidé začali rozlišovat určité časové úseky zejména podle pohybu Slunce a Měsíce, a to den, měsíc a rok. Na základě těchto časových úseků byl sestaven kalendář.

- Podle čeho lidé určovali čas?
- Od které události se počítá náš kalendář?

př. Kr.: BC (before Christ) [bi: 'si: /bt, fɔ:(t) 'kraɪst/]